

Odůvodnění ke služebnímu předpisu nejvyššího státního tajemníka ze dne 30. prosince 2024, o provádění a organizaci úřednické zkoušky

I. OBECNÁ ČÁST

1. Zhodnocení platného právního stavu

Právní úprava vztahující se k úřednické zkoušce je v zákoně č. 234/2014 Sb., o státní službě, (dále jen „zákon o státní službě“) s účinností od 1. ledna 2025 obsažena v § 35 až 42c a § 178 odst. 5.

Dosud je provádění úřednických zkoušek blíže upraveno metodickým pokynem náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 1/2017, kterým se stanoví další podrobnosti k provádění a organizaci úřednických zkoušek. Metodický pokyn byl celkem 7krát aktualizován.

Postup při zřizování zkušebních komisí včetně jejich zavádění do informačního systému o státní službě (dále jen „ISoSS“) stanoví služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 1/2020, kterým se stanoví postup při zřizování zkušebních komisí, a služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 4/2022, kterým se mění služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 1/2020, kterým se stanoví postup při zřizování zkušebních komisí.

Výše uvedené interní akty řízení budou zrušeny.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované úpravy

Hlavním principem služebního předpisu je definovat jednotný postup zabezpečení a provádění úřednické zkoušky ve všech služebních úřadech. Novelou zákona o státní službě dochází oproti dosavadní právní úpravě k rozdělení úřednické zkoušky na dvě organizačně nezávislé části. Obecná a zvláštní část úřednické nově tvoří zcela samostatné celky s odlišně stanovenými lhůtami pro jejich vykonání i odlišným místem konání a odlišnou gescí za jejich zabezpečení. Proto mimo jiné dochází k úpravě formulářů, které jsou nově vytvořeny pro každou samostatnou část úřednické zkoušky.

Dochází ke zjednodušení postupu v rámci zavádění zřízených zkušebních komisí do ISoSS. S účinností od 1. ledna 2025 se budou konkrétní tříčlenné zkušební komise fakticky sestavovat až při vyhlášení termínu zvláštní části úřednické zkoušky výběrem 3 jmenovaných členů zkušebních komisí pro konkrétní obor služby ze všech jmenovaných a v ISoSS evidovaných členů. Upouští se tak od dosavadní praxe zavádění konkrétních, číselně označených zkušebních komisí, čímž dojde k celkovému zjednodušení a zásadnímu snížení administrativní zátěže. Tento postup tak navazuje na zjednodušující změnu ve jmenování či odvolání člena zkušební komise, které již nebude prováděno rozhodnutím ve správním řízení, neboť v návaznosti na § 159 odst. 2 písm. o) se na jmenování a odvolání člena zkušební komise nebudou vztahovat ustanovení o řízení ve věcech služby ani ustanovení správního řádu o správním řízení.

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K čl. 1

Vymezují se příslušná ustanovení zákona o státní službě, z nichž vychází úprava obsažená ve služebním předpisu. Předmětem úpravy služebního předpisu je stanovení jednotné úpravy provádění a organizace úřednických zkoušek a postupu při zřizování zkušebních komisí.

K čl. 2

Toto ustanovení definuje osoby, kterým je umožněno podle zákona o státní službě vykonat úřednickou zkoušku. Dále se stanoví vzor žádosti o vykonání úřednické zkoušky na náklady služebního úřadu, jenž je uvedený v příloze č. 1, a vzor žádosti o vykonání úřednické zkoušky na náklady zkoušeného, jenž je uvedený v příloze č. 2 k tomuto služebnímu předpisu.

Povinnost vykonat úřednickou zkoušku mají podle § 35 odst. 1 zákona o státní službě státní zaměstnanci ve lhůtách stanovených v § 35 odst. 2 a 3 zákona o státní službě. Jestliže státní zaměstnanec nevykoná úřednickou zkoušku úspěšně ani na opravný pokus, ale stále neuplyne stanovená lhůta pro její vykonání, může státní zaměstnanec úřednickou zkoušku vykonat na vlastní náklady podle § 42 odst. 2.

Dále je státnímu zaměstnanci umožněno na náklady služebního úřadu vykonat v kalendářním roce úřednickou zkoušku ve 2 oborech služby, v nichž nevykonává službu, vždy včetně jednoho jejího opakování podle § 42 odst. 1 zákona o státní službě.

Zaměstnanci v pracovním poměru na služebním místě podle § 178 odst. 5 zákona o státní službě je umožněno na náklady služebního úřadu vykonat úřednickou zkoušku v oboru služby, který je stanovený na jím obsazeném služebním místě. Jestliže zaměstnanec nevykoná úřednickou zkoušku úspěšně ani na opravný pokus, může konat úřednickou zkoušku podle § 42 odst. 2 zákona o státní službě na vlastní náklady.

Nad rámec dvou bezúplatných oborů služby je státnímu zaměstnanci umožněno konání úřednické zkoušky na vlastní náklady z oboru služby, který nemá stanovený na svém služebním místě.

Zaměstnanci v pracovním poměru na služebním místě podle § 178 odst. 5 zákona o státní službě je dále umožněno vykonat úřednickou zkoušku na vlastní náklady v dalším oboru služby, než je stanoven pro jím obsazené služební místo.

Dále je umožněno osobě splňující předpoklady pro přijetí do služebního poměru podle § 25 odst. 1 písm. a) a b) zákona o státní službě, která si podle § 42 odst. 2 zákona o státní službě náklady na vykonání úřednické zkoušky hradí sama. Pokud nebudou splněny předpoklady pro přijetí do služebního poměru podle § 25 odst. 1 písm. a) a b) zákona o státní službě, bude o tom žadatel neprodleně vyrozuměn.

Koná-li zkoušená osoba úřednickou zkoušku na náklady služebního úřadu, použije k přihlášení „žádost o vykonání úřednické zkoušky na náklady služebního úřadu“ podle

vzoru v příloze č. 1. Tato žádost se podává ve služebním úřadu, kde zkoušená osoba vykonává službu nebo práci.

V případě konání úřednické zkoušky, kdy si zkoušená osoba hradí náklady sama, použije k přihlášení „žádost o vykonání úřednické zkoušky na náklady zkoušeného“ podle vzoru v příloze č. 2. V případě konání obecné části úřednické zkoušky na náklady zkoušeného se žádost podává v sekci pro státní službu. V případě konání zvláštní části úřednické zkoušky na náklady zkoušeného se žádost podává ve služebním úřadu garanta oboru služby.

K čl. 3

Toto ustanovení definuje organizační zajištění úřednické zkoušky.

Podle § 35 odst. 1 zákona o státní službě je úřednická zkouška tvořena dvěma samostatnými částmi, částí obecnou a zvláštní. Zvláštní část úřednické zkoušky se koná až po úspěšném vykonání její obecné části.

Obecnou část úřednické zkoušky zabezpečuje služební úřad podle § 36 odst. 2 zákona o státní službě, popřípadě nadřízený služební úřad, je-li služebním úřadem podle § 36 odst. 2 zákona o státní službě služební úřad uvedený v § 16 zákona o státní službě nebo služební úřad, který s nadřízeným služebním úřadem sídlí v jedné budově nebo v těsné blízkosti, tento postup je organizačně, personálně a provozně výhodný a služební orgány těchto služebních úřadů se na tomto postupu dohodnou.

Obecná část úřednické zkoušky má neomezenou platnost a lze ji úspěšně vykonat faktickým úspěšným vykonáním formou písemného testu, vykonáním rovnocenné zkoušky (doposud obecná část zkoušky zvláštní odborné způsobilosti úředníka územního samosprávného celku, od 1. ledna 2025 pak zkouška vstupního vzdělávání úředníka územního samosprávného celku) nebo přiznáním právní fikcí podle § 190a odst. 6 a § 196 odst. 1 zákona o státní službě.

Vykonání obecné části úřednické zkoušky zapisuje do ISoSS podle § 182 odst. 6 v evidenci uskutečněných úřednických zkoušek pověřená osoba, která má k tomu určené činnosti role. Zápis o úspěšném vykonání obecné části úřednické zkoušky (bez ohledu na to, zda fakticky, vykonáním rovnocenné zkoušky či přiznáním právní fikcí) musí být v ISoSS proveden před přihlašованиеm zkoušeného na zvláštní část úřednické zkoušky, jinak jeho přihlášení na zvláštní část úřednické zkoušky nebude technicky umožněno. Je tak nastavena kontrola v ISoSS, aby nebylo porušeno ustanovení § 36 odst. 3 zákona o státní službě, kdy se zvláštní část úřednické zkoušky může konat až po úspěšném vykonání obecné části úřednické zkoušky.

Obecnou část úřednické zkoušky na náklady zkoušeného zabezpečuje podle § 42 odst. 2 zákona o státní službě pouze sekce pro státní službu na základě žádosti zkoušeného a po uhrazení nákladů na její vykonání.

Zvláštní část úřednické zkoušky zabezpečuje podle § 36 odst. 4 zákona o státní službě garant oboru služby nebo, po předchozí neformální dohodě, jím určený pořádací služební úřad, kde zasedá garantem oboru služby zřízená zkušební komise. Termín zvláštní části

úřednické zkoušky vyhlásí pověřená osoba, která má v ústředním správním úřadu přiřazenou v ISoSS příslušnou činnostní roli. K tomuto termínu přiřadí zkušební komisi a služební úřad, který bude termín úřednické zkoušky v den jejího konání zabezpečovat.

Zvláštní část úřednické zkoušky na náklady zkoušeného zabezpečuje podle § 42 odst. 2 zákona o státní službě garant oboru služby na základě žádosti zkoušeného a po uhrazení nákladů na její vykonání.

Zvláštní část úřednické zkoušky má neomezenou platnost a lze ji úspěšně vykonat faktickým úspěšným vykonáním formou řízeného rozhovoru před zkušební komisí, vykonáním rovnocenné zkoušky podle nařízení vlády č. 136/2015 Sb., o rovnocennosti některých zkoušek a odborných kvalifikací zvláštní části úřednické zkoušky, ve znění pozdějších předpisů, nebo přiznáním právní fikcí podle § 190a odst. 6 a § 196 odst. 1 a 2 zákona o státní službě. Zápis o úspěšném vykonání zvláštní části úřednické zkoušky (bez ohledu na to, zda fakticky, vykonáním rovnocenné zkoušky či přiznáním právní fikcí) provádí podle § 182 odst. 6 v evidenci uskutečněných úřednických zkoušek pověřená osoba, která má v ISoSS k tomu přidělené činnostní role.

K čl. 4

Ustanovení definuje činnostní role v ISoSS pro zabezpečení úřednické zkoušky.

Pro zabezpečení obecné nebo zvláštní části úřednické zkoušky musí lokální administrátor služebního úřadu v ISoSS přiřadit služebním orgánem pověřeným osobám příslušné činnostní role, jinak nebude možné zajištění provedení úřednické zkoušky. Jedna pověřená osoba může mít přiřazeno více níže uvedených činnostních rolí.

- 1) Pro zabezpečení obecné části úřednické zkoušky slouží činnostní role „**realizátor obecné části**“.

S touto činnostní rolí může pověřená osoba vyhlásit termín obecné části úřednické zkoušky ve svém služebním úřadu a následně tato činnostní role umožňuje z ISoSS stažení potřebné dokumentace, jako je písemný test, hodnoticí matice, protokol o průběhu obecné části úřednické zkoušky pro každého zkoušeného a záznam o průběhu obecné části úřednické zkoušky. Následně umožňuje zápis hodnocení do evidence uskutečněných úřednických zkoušek, a na základě zápisu výsledku hodnocení tisk formuláře osvědčení o úspěšném vykonání obecné části úřednické zkoušky nebo zprávy o neúspěšném vykonání obecné části úřednické zkoušky.

- 2) Pro zabezpečení zvláštní části úřednické zkoušky slouží činnostní role „**koordinátor**“ a „**zabezpečující osoba**“.

Činnostní roli „**koordinátor**“ může mít přiřazenou pouze pověřená osoba v ústředním správním úřadu, který je garantem oboru služby. Tato činnostní role umožňuje evidenci jmenovaných členů zkušební komise pro každý obor služby v ISoSS. Dále umožňuje v ISoSS vyhlášení termínu zvláštní části úřednické zkoušky, k němuž je od počátku přiřazena tříčlenná zkušební komise, pořádající služební úřad a zabezpečující osoba, která bude termín zvláštní části úřednické zkoušky v den jejího konání zabezpečovat.

Pro zabezpečení zvláštní části úřednické zkoušky zajistí garant oboru služby nebo pořádající služební úřad ve spolupráci s garantem oboru služby pověřenou osobu s činností rolí „**zabezpečující osoba**“. Tato činnostní role umožňuje z ISoSS stažení potřebné dokumentace, jako je protokol o průběhu zvláštní části úřednické zkoušky pro každého zkoušeného, záznam o průběhu zvláštní části úřednické zkoušky a pracovní formulář pro každého člena zkušební komise. Následně umožňuje zápis hodnocení do evidence uskutečněných úřednických zkoušek, a na základě zápisu výsledku hodnocení tisk formuláře osvědčení o úspěšném vykonání zvláštní části úřednické zkoušky nebo zprávy o neúspěšném vykonání zvláštní části úřednické zkoušky.

- 3) Každý služební úřad musí určit pověřenou osobu s činností rolí „**personalista**“, která umožňuje přihlašování osob na obecnou nebo zvláštní část úřednické zkoušky z jejího vlastního služebního úřadu a v případě garanta oboru služby též osob, které si náklady na vykonání úřednické zkoušky hradí samy. Služební orgán služebního úřadu, pro který provedení obecné části úřednické zkoušky zabezpečuje nadřízený služební úřad, může určit personalistu z nadřízeného služebního úřadu, pokud se na tomto postupu se služebním orgánem nadřízeného služebního úřadu dohodne.

Tato osoba musí mít též přidělenou roli pro zapisování rovnocenných úřednických zkoušek uvedených k článku 3 tohoto odůvodnění.

K čl. 5

Ustanovení definuje dokumentaci úřednické zkoušky. Vzory písemností pro úřednickou zkoušku, které se během provádění úřednické zkoušky zajišťují prostřednictvím ISoSS, jsou stanoveny v přílohách č. 1 až 6 vyhlášky o úřednické zkoušce a tímto služebním předpisem. Pověřené osoby, pomocí výše uvedených činností rolí, generují písemnosti prostřednictvím ISoSS.

Souhrn písemností k úřednické zkoušce je následující:

- Písemný test a hodnoticí matice,
- Pracovní formulář pro člen a zkušební komise,
- Protokol o průběhu obecné nebo zvláštní části úřednické zkoušky,
- Osvědčení o úspěšném vykonání obecné nebo zvláštní části úřednické zkoušky, nebo zpráva o neúspěšném vykonání obecné nebo zvláštní části úřednické zkoušky,
- Záznam o průběhu obecné nebo zvláštní části úřednické zkoušky.

K čl. 6

Ustanovení definuje jmenování a odvolání člena zkušební komise, které zajišťuje garant oboru služby podle § 39 odst. 1 a 2 zákona o státní službě.

Členem zkušební komise může být jmenován státní zaměstnanec, ale i fyzická osoba která není státním zaměstnancem. Kvalifikace, znalosti, dovednosti a zkušenosti této osoby by

měly skýtat záruku, že bude řádně vykonávat funkci člena zkušební komise. Člen zkušební komise může být jmenován pro více oborů služby.

Jmenování a odvolání člena zkušební komise nebude prováděno rozhodnutím ve správním řízení. V návaznosti na § 159 odst. 2 písm. o) zákona o státní službě se na jmenování a odvolání člena zkušební komise nevztahují ustanovení o řízení ve věcech služby, ani ustanovení správního řádu o správním řízení, jmenování a odvolání člena zkušební komise se tedy již neprovádí formalizovaným rozhodnutím. Vzor jmenování či odvolání člena zkušební komise bude k dispozici na internetových stránkách sekce pro státní službu, není vydán jako závazná příloha tohoto služebního předpisu.

V souladu s ustanovením § 182 odst. 7 zákona o státní službě, podle kterého jsou údaje vedené v § 181 odst. 6 zákona o státní službě, mezi něž patří i údaje o členech zkušební komise, vedeny v evidenci uskutečněných úřednických zkoušek po dobu 50 let, doporučujeme stejnopis jmenování či odvolání člena zkušební komise uchovávat po dobu 50 let.

K čl. 7

Ustanovení definuje postup při zřizování zkušební komise.

Jmenovaného člena zkušební komise pověřená osoba s činností rolí „koordinátor“ zaeviduje do evidence členů zkušebních komisí pro konkrétní obor služby v ISoSS. Následně, při vyhlášení termínu zvláštní části úřednické zkoušky, vybere koordinátor z evidence členů zkušebních komisí v předmětném oboru služby 3 členy, které přiřadí na daný termín úřednické zkoušky. Výběr členů zkušební komise na vyhlášený termín zvláštní části úřednické zkoušky musí být v souladu s § 39 odst. 2 a § 41 odst. 3 zákona o státní službě (splnění těchto podmínek ISoSS ohlídá).

Členem zkušební komise nesmí být ten, u něhož lze s ohledem na jeho poměr ke zkoušenému pochybovat o jeho nepodjatosti. Pro zákonné náležitosti bude ISoSS zajišťovat kontrolu výběru členů pro vyhlášený termín zvláštní části úřednické zkoušky.

Jednání zkušební komise se řídí jednotným jednacím řádem, jenž vydává služební orgán garanta oboru služby služebním předpisem, jak je uvedeno v § 39 odst. 4 zákona o státní službě. V záznamu o průběhu zvláštní části úřednické zkoušky by vždy měl být obsažen údaj o volbě předsedy zkušební komise v daném termínu úřednické zkoušky, nebude-li to garantem oboru služby zajištěno jiným způsobem. Jmenování členů zkušební komise se sice již nebude provádět rozhodnutím ve správním řízení, ale nadále platí, že se jednání zkušební komise řídí § 134 správního řádu a o volbě předsedy by měl být provedený záznam, který podepíší všichni členové zkušební komise. Pro tento účel se tedy považuje jako dostačující poznámka ohledně volby předsedy provedená zabezpečující osobou v záznamu o průběhu zvláštní části úřednické zkoušky, kterou svými podpisy stvrzují i všichni členové zkušební komise.

K čl. 8

Ustanovení stanoví postup v tzv. případech hodných zvláštního zřetele. V případě konání úřednické zkoušky osobou se zdravotním znevýhodněním je umožněno prodloužení časových lhůt na vykonání obecné části úřednické zkoušky a v rámci přípravy zvláštní části úřednické zkoušky na 60 minut. Služební úřad, kde bude konat úřednickou zkoušku osoba se zdravotním znevýhodněním, musí zajistit nezbytné podmínky. Pro tento účel je nezbytné, aby pověřená osoba s rolí personalisty, která přihlašuje na úřednickou zkoušku zkoušeného s potřebou zajištění zvláštních podmínek, neprodleně kontaktovala realizátora obecné části úřednické zkoušky nebo osobu zabezpečující zvláštní část úřednické zkoušky, aby mohl dotčený služební úřad speciální podmínky pro zkoušeného zajistit.

Souhlas s prodloužením doby trvání obecné části úřednické zkoušky uděluje služební orgán. Souhlas s prodloužením doby přípravy na zvláštní část úřednické zkoušky uděluje zkušební komise.

K čl. 9

Ustanovení stanoví postup při přerušení úřednické zkoušky z důvodu mimořádných, nepředvídatelných událostí. Přerušení úřednické zkoušky může být dočasné, nejdéle však na dobu 7 kalendářních dnů. Je to z důvodu systémového nastavení ISoSS, kdy 8. den po termínu zahájení úřednické zkoušky není technicky možné zapsat jakékoli hodnocení zkoušené osoby v evidenci uskutečněných úřednických zkoušek. Doporučuje se vždy v mimořádných případech kontaktovat sekci pro státní službu a operativně společně najít schůdné řešení, aby se úřednická zkoušky ideálně nemusela vůbec přerušovat.

K čl. 10

Stanoví se přechodné ustanovení pro již jmenované a v ISoSS evidované členy zkušebních komisí. Jmenovaní členové zkušebních komisí pro jednotlivé obory služby, kteří budou evidováni jako aktivní v ISoSS ke dni nabytí účinnosti tohoto služebního předpisu v číselně zavedených zkušebních komisích, zůstávají nadále v evidenci členů zkušební komise pro příslušný obor služby.

Po 1. lednu 2025 se v případě jmenování nových členů zkušební komise a odvolání původních členů zkušební komise postupuje již podle novelizovaného znění zákona o státní službě. Dříve schválené jednací řády zkušební komise pozbývají platnost, členové zkušební komise budou nově potvrzovat své seznámení s jednacím řádem vydaným služebním předpisem garanta oboru služby.

K čl. 11

Tímto služebním předpisem se ruší služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 4/2015 ze dne 24. července 2015, kterým se stanoví výše paušální částky nákladů spojených s vykonáním úřednické zkoušky, služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 1/2020 ze dne 12. března 2020, kterým se stanoví postup při zřizování zkušebních komisí, a služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu

č. 4/2022 ze dne 22. prosince 2022, kterým se mění služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 1/2020, kterým se stanoví postup při zřizování zkušebních komisí.

K čl. 12

Stanoví se, že tento služební předpis nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2025, tedy shodně, jako nabývá účinnosti novela zákona o státní službě.

K přílohám č. 1 až 5

Stanovují se vzory příloh písemností souvisejících s vykonáním úřednické zkoušky.

Seznam příloh služebního předpisu:

1. Vzor žádosti pro vykonání úřednické zkoušky na náklady služebního úřadu
2. Vzor žádosti pro vykonání úřednické zkoušky na náklady zkoušené
3. Vzor záznamu o průběhu obecné části úřednické zkoušky
4. Vzor záznamu o průběhu zvláštní části úřednické zkoušky
5. Vzor pracovního formuláře pro člena zkušební komise